

**GAZİANTEP YÖRESİNDE YAŞAMIŞ HALK EDEBİYATINA KATKIDA
BULUNAN OZAN VE ARAŞTIRMACILAR****Sibel Karadeniz Yağmur**

Gaziantep Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi

Özet

Önemli bir kültür ve sanat merkezi olan Gaziantep, bölgedeki zengin kültür birikimi ile halk edebiyatına katkısı olan önemli ozan, araştırmacı ve akademisyene ev sahipliği yapmıştır. Bu çalışmada, Gaziantep yöresinde yaşamış halk edebiyatına katkıda bulunan halk ozanlarının, araştırmacı ve akademisyenlerin kısa hayat hikâyeleri, eserleri ve günümüze kadar indeksli makaleleri incelenecektir. Deli Boran, Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Cemil Cahit Güzelbey, Onat Kutlar, Ülkü Tamer, Âşık Mızırlı Mehmet; Mehmet Kara ve Celal Şenocak, Âşık Gül Ahmet Prof. Dr. Behiye Köksel, Prof. Dr. Mehmet Erol ve Doç. Dr. Mustafa Gültekin çalışmada araştırılacaktır. Deli Boran, Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Cemil Cahit Güzelbey Onat Kutlar, Ülkü Tamer ve Âşık Mızırlı Mehmet son yüzyılda yaşamış ve halk edebiyatına önemli katkıları olmuştur ve tüm coğrafyada önemli etkiler bırakmışlardır. Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Onat Kutlar, Ülkü Tamer, Cemil Cahit Güzelbey 'in adına pek çok çalışma yapıldığı, araştırmacıların yazdıkları eserlerin Google Akademikte yüzlerce defa atıf aldığı görülmektedir. Son yıllarda Gaziantep'te yaşayıp çalışmalarını sürdüren, ilin sosyal-kültürel etkinliklere katılan ve katkıda bulunan Mehmet Kara ve Celal Şenocak, Gül Ahmet Yiğit'in yaşamları ve eserleriyle ve Gaziantep Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışan akademisyenler Prof. Dr. Behiye Köksel, Prof. Dr. Mehmet Erol ve Doç. Dr. Mustafa Gültekin'in her biri onlarca atıf alan yazdıkları makaleler ve kitaplarla halk edebiyatına önemli katkılar sağlamıştır.

Anahtar kelimeler: Halk Edebiyatı, Gaziantep, Ozanlar, Araştırmacılar.

**MINSTREL AND RESEARCHERS CONTRIBUTING TO FOLK LITERATURE LIVED
IN GAZİANTEP REGION****Abstract**

Gaziantep, which is an important culture and art center, hosted important minstrel, researcher and academician who contributed to folk literature with its rich cultural accumulation in the region. In this study, short life stories, works and articles with indexed articles of folk poets, researchers and academicians who have contributed to folk literature in Gaziantep region will be examined. Deli Boran, Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Onat Kutlar, Ülkü Tamer, Cemil Cahit Güzelbey, Asik Mızırlı Mehmet; Mehmet Kara, Celal Şenocak, Âşık Gül Ahmet, Professor Behiye Köksel, Professor Mehmet Erol and Associated Professor Mustafa Gültekin will be researched in the study. Deli Boran, Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Cemil Cahit Güzelbey, Onat Kutlar, Ülkü Tamer, and Minstrel Mızırlı Mehmet have lived in the last century and have made important contributions to folk literature and have made a significant impact on the entire geography. It is seen that many studies have been done on behalf of Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Cemil Cahit Güzelbey, Onat Kutlar, Ülkü Tamer and the works written by researchers are cited hundreds of times in Google Scholar. Mehmet Kara and Celal Şenocak, who have lived and worked in Gaziantep in recent years, participated in and contributed to the social-cultural activities of the province, are academicians who work with the lives and works of Gül Ahmet Yiğit and as academicians at Gaziantep University Professor Behiye Köksel, Professor Mehmet Erol and Associated Professor Mustafa Gültekin made important contributions to folk literature with his articles and books, each of which was cited by tens of references.

Keywords: Folk Literature, Gaziantep, Poets, Researchers

Giriş

Gaziantep eski çağlardan beri halk Ozanları için önemli bir kültür merkezi olmuştur. Bölge zengin bir kültür birikimine sahiptir. Türk dilinin gelişmesinde, türkülerin, yaygınlaşmasında halk şairlerinin büyük önemi vardır. Halk ozanları şiir ve musikiyi Türk ruhunda birleştirerek, maniler, koşmalar, türküler, ağıtlar ortaya koymuşlardır¹. Gaziantep zengin bir tarihi ve folklor birikimi olup, büyük medeniyetlere ev sahipliği yapmıştır.

Mezopotamya ve Anadolu uygarlıklarının izlerini taşıyan ve eski çağlardan beri önemli bir kültür ve sanat merkezi olan Gaziantep, bölgedeki zengin kültür birikimi; duygu ve düşünceleri, yaşanmış olayları, hayal ve umutları dile getiren türkü, koşma, destan, atasözleri vb. farklı türde folklor eserlerini ortaya çıkarmıştır².

Gaziantep'te halk edebiyatının gelişmesine katkı sağlayan önemli sayıda araştırmacı ve akademisyenler vardır. Bu çalışmada Gaziantep yöresinde yaşamış halk ozanları ve halk edebiyatına katkıda bulunan araştırmacı ve akademisyenlerin kısa hayat hikâyeleri ve eserleri ile incelenecektir.

Materyal Metot

Gaziantep yöresinde yaşamış halk ozanları ve halk edebiyatına önemli katkıları olan araştırmacı ve akademisyenler edebiyat ve internet ortamında araştırılacak olup, hayat hikâyeleri eserleri ve coğrafya üzerine bıraktıkları etkiler yönüyle incelenecektir. Günümüze kadar indeksli makaleler ve yazılar incelenecektir.

Yaptığım araştırmalardan Gaziantep ve yöresinde doğmuş halk ozanlardan sırasıyla Deli Boran, Âşık Mızırlı Mehmet; halkbilimine katkı vermiş şair, araştırmacı olarak Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Onat Kutlar, Ülkü Tamer, Cemil Cahit Güzelbey, son yıllarda Gaziantep'te yaşayıp çalışmalarını sürdüren, ilin sosyal-kültürel etkinliklere katılan ve katkıda bulunan Mehmet Kara, Celal Şenocak ve Âşık Gül Ahmet; Gaziantep Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışan halk edebiyatına önemli katkıları olan akademisyenler Prof. Dr. Behiye Köksel, Prof. Dr. Mehmet Erol ve Doç. Dr. Mustafa Gültekin kısa hayat hikâyeleri, eserleri ve günümüze kadar indeksli makaleler, yazıları ve aldıkları atıflar incelenecektir.

Sonuçlar

Araştırmalarımda bulduğum kadarıyla onlarca ozan araştırmacı ve akademisyen geçmiş yüz yıl içinde ve yakın dönemde halk edebiyatına önemli katkıları olmuştur. Bazı değerli ozan ve araştırmacıların aramızdan ayrıldıkları, fakat bıraktıkları eserlerle coğrafya üzerine büyük etkiler bıraktıkları görülmektedir. Gaziantep'te güncel olarak hayatlarını halk edebiyatına adanmış değerli araştırmacı akademisyenler vardır. Ulaşabildiğim kadarıyla bu değerli ozan ve araştırmacı, akademisyenleri anlatmaya çalışacağım.

Deli Boran (1838-1898)

Deli Boran'ın asıl adı Hanefî olup, bir rivayete göre Çorum'un Sarımbey veya Sarıbey köyünde, bir rivayete göre de Antep'in Dambaç köyünde doğar. Şiirlerinden Alevî inançlarına, tasavvufa bağlı göçebe bir âşık olarak bilinen Deli Boran, Sungurlu/Yamalı köyünden yakın arkadaşı Sefil Ahmet'in bir ağıtına göre şiirlerinde dinî, tasavvufî nasihatlerin yanında aşkı, güzeli, mertliği, yiğitliği dile getirmiştir.³ Şiirlerinden bir örnek:

Gam yeyip ağlama divâne gönlüm
Daima bu dünya başa dar olmaz

¹ Gaziantep'te Öğretim Üyeleri. Baltalimanı Grubu. Gaziantep'in halk ozanları ve şairleri. Erişim tarihi:13.06.2020. <http://www.baltalimani.com/en/gaziantepin-halk-ozanlarive-sairleri.html>

² Yıldırım, R. Y. (2015). Gaziantep'te Yaşayan ve Şairler. *Adıyaman Üniversitesi Yayınları*, 13, 175.

³Sezer, M. (2013). *Türk Halk Şiiri* Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara, s. 401

Hakk'ın kelâmını bırakma dilden
Hak'tan özge bir adama yâr olmaz

Tavlada bağlıdır yiğidin atı
Aslı pâk olanın söylenir zâtı
Altına batsa da kötü
Aslı ham demirden cevahir olmaz

Atı olan ata biner atlanır
Er yiğitler her cefâyâ katlanır
Yiğit gölgesinde yiğit saklanır
Kötünün gölgesi hem dalı olmaz

Deli Boran bilin cümleden gani
Hem yaratır alır Allah bu canı
Sen kendini yokla nefsini tanı
Boğaz kırk boğumdur dilde sır olmaz

Şakir Sabri Yener (1888-1973, Gaziantep)

Şakir Sabri Yener, folklor (halk Bilgisi), tarih ve dil araştırmaları yapmış olup Gazi Sancak gazetesinde çeşitli manzume ve yazıları yayınlanmıştır. 1931 yılında "Kurtuluş Manzumesi" adlı şiiri, öğretmen Fuat Oral tarafından bestelendi ve okullarda şarkı olarak söylendi. 1932-1947 yıllarında Gaziantep Halkevinin yayınlamış olduğu 34 adet kitap ve dergide emeği vardır. Başpınar Dergisinde 120 adet folklor, manzume ve tarih konulu yazısı 1939-1949 yıllarında yayınlandı.⁴ Gaziantep Kitabeleri adlı eserini 1958 de, Notlar ve Hatıralar (Gaziantep'lilerin Maarife Hizmetleri, Gaziantep Vilayet Merkezini 76 sene evveline kadar olan mahalli Maarif hareketlerini kısa bir tarihçesi) eseri 1958 yılında ve İncilipınar (Gaziantep'in yakın Geçmişinden Hatıralar) eserini 1962 yılında yayınlamıştır.

Şakir Sabri Yener ile ilgili Google akademik taramalarında şu eserlerinin atıf aldığı görülmektedir: Gaziantep'in Yakın Tarihinden notlar ve hatıralar ŞS Yener - 1958 - Gaziyurt mat; Gaziantep kitabeleri ŞS Yener- 1958 - Kardeşler Matbaası; Gaziantep Büyükleri ŞS Yener - Gaziantep Halk Fırkası Matbaası, Gaziantep, 1934; Gaziantep" te 182 Yıllık Bir Ev ŞS Yener- Gaziantep Kültür Dergisi, C, 1960; Gaziantep'in Yakın Tarihinden Notlar ŞS Yener- 1968 - Gaziyurt Matbaası; Aydi divanı Aydi, ÖA Aksoy, ŞS Yener- 1954 - Desen Matbaası; Türk Verdünü Gaziantep (Antep'in Dört Muhasarası) M Abadie- Haz. Şakir Sabri Yener, Gaziantep Kültür Derneği 1959.

Gaziantep 'in Kurtuluş günü kutlamaları her yıl 25 Aralık tarihinde sevinçle ve coşkuyla karşılanmıştır. Gaziantep Gazetesi, 25 Aralık törenleri ile ilgili tören öncesinde ve sonrasında yapılan faaliyetler hakkında verdiği bilgilere göre 10.yıl kutlamalarındaki törenlerde Şakir Sabri Yener "Kurtuluş" adını verdiği 3 kıtalık bir şiirini okumuştur.⁵

Ömer Asım Aksoy (1898-1993)

Ömer Asım Aksoy, 5 Nisan 1898'de Gaziantep'te doğdu. Dilci, şair, halkbilimi araştırmacısı, hukukçu, milletvekili, siyasetçi olarak bilindi. Hayatı boyunca, öğretmenlik, avukatlık, savcılık, milletvekilliği gibi pek çok işi yapmış olmasına rağmen, gerek Türk Dil Kurumu'nda görev alması, gerekse yazdığı ve yazılmasına öncülük ettiği kitaplarla daha çok

⁴Vikipedi. *Şakir Sabri Yener*. Erişim tarihi:13.06.2020. https://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eakir_Sabri_Yener
⁵Kellecioglu, S. (2016). Gaziantep'in 25 Aralık Kurtuluş Günü Kutlamaları (1931-1936) *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 9, 43.

dilbilimci yönüyle tanınmaktadır. 1922-25 arasında Gaziantep Lisesi'yle Amerikan Kolejinde Türkçe, Darülmilafe Medresesinde de matematik öğretmenliği yapan Ömer Asım Aksoy, 1925'te, Hukuk Fakültesine girerek 1928-31 arasında Nizip Cumhuriyet Savcısı ve daha sonra 1931'de Gaziantep'e dönüp avukatlık yapmaya başladı. 1935-50 yılları arasında dört dönem Gaziantep milletvekili oldu. Aksoy yazı hayatına, sınıf arkadaşları olan Müslim ve Mehmet Akif'in ölümleri üzerine yazdığı iki ağıtla başladı, bu ağıtlardan oluşan İki Damla Gözyaşı (1918) adlı şiir kitabı yayımlanan ilk eseridir. 1933'ten sonra çalışmalarını dil ve halkbilimi (folklor) alanında yoğunlaştırdı.⁶ 1941-1976 arasında Türk Dil Kurumu Derleme ve Tarama Kolu Başkanı olarak çalıştığı dönemde Türkiye'de Halk Ağzından Söz Derleme Sözlüğü (12 cilt) ile Tarama Sözlüğü (8 cilt) ortaya çıktı.

Hem öğretmen kimliğiyle hem de Türk Dil Kurumu'ndaki çalışmalarıyla onlarca gencin, dil devrimcisinin başöğretmeni, ustası oldu.⁷ Ömer Asım Aksoy, Kültür Bakanlığı Türk Kültürüne Üstün Hizmet Ödülü sahibi olup, Derleme ve Tarama Sözlükleri gibi yapıtlarının dışında, Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü (TDK baskısı üç cilttir), Özleştirme Durdurulamaz, Dil Yanlıları, Dil Yazıları, Dil Gerçeği gibi dil devrimini anlatan eserleri mevcuttur.

Ömer Asım Aksoy Gaziantep 'in 10.yıl Kurtuluş Töreni'nde 1931'de yaptığı konuşmasında “Şaka değil, bunu bir tek Antep, bir Fransız devletine haykırıyor: Evet, bir tek Antep” diyerek bir şehrin bir devlete karşı olan mücadelesini dile getirmiştir. Fransızların şehre 10 ay ağır toplarla saldırdığını, neredeyse bu saldırıdan her evin zarar gördüğünü ve 6000 şehit verildiğini anlatmıştır. Ömer Asım konuşmasının sonunda 25 Aralık 1921 tarihinde Türk ordusunun şehre girişi esnasında bu şiiri yazdığını belirterek şiiri 10. Yıl kutlamalarında okumuştur.

“Vicdanımın neşidesi şehrin sadasıdır,

En güzel luhfe bence gönüller nidasıdır.

Hoş geldiniz siz ey şerefin kahramanları!

Yollarda kaldı bekledi gözler bu anları!

Pişi kudumunuzda meserretle ağlarım,

Dolsun bu rehğüzara samimi selâmlarım! “ (Gaziantep Gazetesi, 25 Kânunuevvel 1931:

6) (Sevim KELLEÇİOĞLU 2016)

Ömer Asım Aksoy'un eserleri çok sayıda atıf almış ve yazılar yazılmıştır. Google akademik taramalarında alıntılar: Atasözleri ve deyimler sözlüğü ÖA Aksoy 1989, İnkılap Kitabevi; Atasözleri ve deyimler sözlüğü-2 (Deyimler sözlüğü) ÖA Aksoy, Ankara: TDK Yayınları, 1984; Atasözleri ve deyimler sözlüğü: Atasözleri sözlüğü ÖA Aksoy 1971; Gaziantep ağzı ÖA Aksoy 1945 - Horoz Basımevi; Bölge ağızlarında atasözleri ve deyimler.[1] ÖA Aksoy - 1969 - Ankara Üniv. Basımevi; Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü (I-III) ÖA Aksoy - İnkılap Kitabevi, İstanbul, 1993; Dil yanlıları ÖA Aksoy- 1980 - Ankara üniversitesi basımevi; Gelişen ve özleşen dilimiz ÖA Aksoy - 1975 - Türk Dil Kurumu; Tarama sözlüğü Ö Aksoy, D Dilcin - Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009; Gaziantep Ağzı I, II ÖA Aksoy - TDK Yayınları, İstanbul, 1945; Ana yazım kılavuzu ÖA Aksoy- 1993 – Adam; XIII. yüzyıldan beri Türkiye Türkçesiyle yazılmış kitaplardan toplanan tanıklarıyla tarama sözlüğü TD Kurumu, ÖA Aksoy, D Dilcin - 1963 - Türk Dil Kurumu; Atasözleri ve deyimler sözlüğü: Dizin ve kaynakça ÖA Aksoy- 1977 - Türk Dil Kurumu Yayınları; Atatürk ve Dil Devrimi ÖA Aksoy- Ankara, Milli Eğitim Basımevi, 1963; Bir Dili Öğrenmek İçin En Lüzumlu Kelimeler Ve Bu Kelimelerin Belirtme Usulü ÖA Aksoy – 1936; Hasan Aynî ve Nazm-ül-Cevahir ÖA Aksoy - 1959 - Gaziantep Kültür Derneği; Şeyh Ahmet ve Nazmü'l-Leal ÖA Aksoy - TDAY Belleten, 1959; Dürrü'n-nizam ve Nazmü'l-cevâhir ÖA Aksoy TDAY Belleten, 1960; Şeyh Ahmet ve

⁶Biyografya. *Ömer Asım Aksoy*. Erişim tarihi:13.06.2020. <https://www.biyografya.com/biyografi/11548>

⁷Dil derneği. *Ömer Asım Aksoy'un yaşam öyküsü*. Erişim tarihi:13.06.2020. <http://www.dildernegei.org.tr/TR,1097/omer-asim-aksoyun-yasamoykusu.html>

Nazmü'l-Leal Üzerine Tamamlayıcı Bilgiler ÖA Aksoy - Gaziantep Kültür Dergisi Broşür Yay. Gaziantep, 1961;Özleştirme durdurulamaz ÖA Aksoy- 1973 - Ankara Üniversitesi Basımevi; Tek sözcüklü deyim var mı? ÖA Aksoy - Çağdaş Eleştiri, 1984; Sözlük ve kullanılmayan kelimeler ÖA Aksoy - 1946 - İbrahim Horoz basımevi; Dil gerçeği ÖA Aksoy - 1982 - Türk Dil Kurumu Yayınları; Bir dili öğrenmek için en lüzumlu kelimeler ve bu kelimelerin belirtme usulü. Gaziantep: Gaziantep Halkevi Dil ÖA Aksoy - Edebiyat, Tarih Şubesi Yayınları, 1936; Derleme sözlüğü ÖA Aksoy, C Dilcin, E Vardarlı, GA Cankoçak - Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2009; Nazmü'l-Leali Buldum ÖA Aksoy - Gaziantep Kültür Dergisi, C; Dil Üzerine Düşünceler ÖA Aksoy - Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 1962; Ya-yı Nisbîyi Türkçeye Çevirme Yolları OA Aksoy- Türk Dili, 1955; Cumhuriyet Çağı Türkçesi I ÖA Aksoy - Türk Dili Aylık Dil ve Yazın Dergisi, 1974; Anayasa dili OA Aksoy- Türk Dili, 1960; Dil üzerine: düşünceler, düzeltmeler ÖA Aksoy - 1957 - Türk tarih kurumu basımevi; Gelişen ve özlenen dilimiz OA Aksoy- 1975 - Türk Dil Kurumu Yayınları; Dil yanlışları: 1800 sözün eleştirisi OA Aksoy- 1990 - Yalçın Emel Yayınevi Yayınları; Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü OA Aksoy, A Barlas, G Bayraktaroğlu, A Çingir- Türk Dil Kurumu Yayınları 1988; Gaziantep Ağzı I (Fonetik-Morfoloji-Sentaks) OA Aksoy, BA Atasözleri, III Deyimler- Başka Diller ve Ağızlarla İlgili Halk Ağzından 1945; Dil Üzerine: Düşünceler-Düzeltilmeler AÖ Asım- Türk Dili, C. XIII, S, 1964; Gaziantep ağzı: Gramer (fonetik, morfoloji, sentaks) başka diller ve ağızlarla ilgiler; halk ağzından parçalar OA Aksoy- 1945 - İ. Horoz Basımevi; Mütercim Asım (1755-1819) OA Aksoy 1962 Ankara Üniversitesi Basımevi; Anayasanın ÖA Aksoy - Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten, 1963 - dergipark. org.tr; Türkçenin sözdizimi V Hatiboğlu - 1972 - Türk Dil Kurumu; Gelişen ve Özleşen Dilimiz. 4. baskı Ankara: TDK ÖA Aksoy - 1975 - Yay; Hasırcıoğlu Hafız Mehmet Ağa ÖA Aksoy - Gaziantep Halkevi Yayınları, Gaziantep, 1941; Uydurma ÖA Aksoy - Türk Dili, 1981; İki Dilcimizi Kaybettik AÖ Asım - Türk Yurdu; Dersimiz Türkçe: Birbiriyle Karıştırılan Sözcükler AÖ Asım- Türk Dili, C. XLV, S, 1982; Atatürk ve dil devrimi: Dil alanındaki çalışmalara genel bir bakış ÖA Aksoy- 1963 - Millî Eğitim Basımevi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ömer Asım Aksoy için kitap Ömer Asım Aksoy armağanı M Canpolat, S Tezcan, MŞ Onaran - 1978 - earsiv.sehir.edu.tr' yazılmış ve' Gaziantep Halkevi Dergisi Başpınar 'da Yayımlanan Ömer Asım Aksoy Yazıları Ö Temiz- Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları - dergipark.org.tr; Dil kirlenmesine direnen Ömer Asım Aksoy: Ölümünün birinci yıldönümünde Dil Derneği tarafından anılıyor K Ertop - 1994 - earsiv.sehir.edu.tr; Dil devriminin inançlı bir öğretmeni: Ömer Asım Aksoy, Türkçeyi vatanla özdeşleştirmiş, yaşamı boyunca dilimizin sınırlarında nöbet tutmuştu E Özdemir - 1993 - earsiv.sehir.edu.tr; Dil Devrimi'ne bir ömür: Ömer Asım Aksoy'un, Antep direnişinden TDK 'ya uzanan 90 yıllık öyküsü A Özkırımlı - 1988 - earsiv.sehir.edu.tr; Aksoy'un eylemi E Özdemir - 1977 - earsiv.sehir.edu.tr 'gibi yayımlar yapılmıştır.

Cemil Cahit Güzelbey, (1908-1995, Gaziantep).

Cemil Cahit Güzelbey halkbilimci, araştırmacı ve yazar. Asıl mesleği avukatlıktır. Cemil Cahit Güzelbey halk kültürüne sayısız eserler veren Gaziantep'in önemli kaynakların günümüze aktarımı ile ilgili çalışmaları yapan ve halk edebiyatımıza yeni eserler kazandıran Gaziantep'in sayılı folklorcularından birisidir. Cemil Cahit Güzelbey 'in birçok dergi ve gazetede yayımlanmış Gaziantep'in folklorik değerlerini, örf ve adetlerini, törelerini, giyim ve kuşamını, inançlarını, yemeklerini, tarihi şahsiyetlerini, tarihi ve turistik değerlerini, müziğini, el sanatlarını ve buna benzeyen araştırmaları kapsayan eserler yazmıştır (UNAYIK, Esra,2008

s.3)⁸. Osmanlıca olarak yazılmış Şeri Mahkeme Sicillerini tüm ayrıntılarıyla günümüz Türkçesine çevirmiş olduğu eseri Gaziantep'te yaşanan olayları içermektedir. Cemil Cahit Güzelbey bu eseriyle halk kültürümüzün eşsiz değerleri ortaya çıkarmış ve Gaziantep'in geçmiş kültürünün gün ışığına çıkmasını sağlamıştır. Halk kültürümüze sahip çıkan ve biz gelecek kuşaklara ışık tutan bu eserler, Gaziantep ve yöresinin kültürünü yaşatmak adına da büyük önem taşımaktadır (UNAYIK, Esra, 2008 s.10, s.57).

Aldığı ödüller arasında 1987 yılında Gaziantep'te düzenlenen Türkiye Tarihinde Gaziantep sempozyumunda yaptığı araştırmalardan dolayı ödülü; 1985 tarihlerinde Eskişehir'de düzenlenen 2. Uluslararası Türk Halk Edebiyatı Seminerinde ödül; 1983 İhsan Hınçer Türk Folkloru Hizmet ödülü; Konya Kültür Turizm Derneği tarafından 1984 yılında düzenlenen Uluslararası Halk Edebiyatı Sempozyumunda folklor katkılarında dolayı ödül; 1989 tarihinde Gaziantep Üniversitesi Senatosunca halk kültürümüze ve folklorumuza yaptığı değerli ve çok önemli katkılarında dolayı Fahri Doktora unvanı ve 1986 tarihinde Gaziantep'te düzenlenen Tarihi Dülük Efsaneleri sempozyumunda ödülü bulunmaktadır (UNAYIK, Esra, 2008 s.20)

Cemil Cahit Güzelbey adına yaptığım Google akademik taramasında eserlerinin çok sayıda alıntı aldığını tespit ettim. Yapılan alıntılar sırasıyla şu eserlerine yapılmıştır: Gaziantep (Turkey). Şer'i Mahkeme, CC Güzelbey- 1970 - Gaziantep Kültür Derneği; Gaziantep camileri tarihi CC Güzelbey- 1984; Gaziantep evliyalari CC Güzelbey- 1964 - Güneş Matbaası; Gaziantep Şer'i Mahkeme sicilleri CC Güzelbey, H Yetkin - 1966 - Gaziantep Kültür Derneği; Gaziantep'te doğum ve çocuğa ilişkin eski töre ve inançlar; CC Güzelbey- Türk folkloru araştırmaları, 1981; Gaziantep folklorundan notlar CC Güzelbey- 1959 - Kardeşler Matbaası; Gaziantep'te Yapıcılık CC Güzelbey- Gaziantep Kültür Dergisi, C, 1960; Gaziantep Mutfağı CC Güzelbey- Yemek Kitabı, Kitabevi, İstanbul, 2002; Gaziantep büyükleri ve Gaziantep meşahirine ek CC Güzelbey-CC Güzelbey-Türk; Gaziantep'e Özgü Yemekler' CC Güzelbey-Türk mutfağı sempozyumu bildirileri, 1982; Abdallar CC Güzelbey - Folklor Dergisi, Yıl, 1972; Gaziantep'ten kesitler CC Güzelbey- 1984 - Arsan Turizm ve Seyahat Acentesi ; Gaziantep yer adları CC Güzelbey- Belgelerle Türk Tarihi, 1987; Gaziantep Efsane ve Öyküleri CC Güzelbey- 1994 - Gaziantep Üniversitesi Vakfı Gaziantep'te Halk Takvimi ile ilgili Töreler CC Güzelbey - T. FA; Eski Gaziantep Medrese ve Kütüphaneleri CC Güzelbey - Başpınar Dergisi, 1943; Münif Paşa'nın Babası Abdünnâfi Efendi CC Güzelbey - Gaziantep Kültür Dergisi, Temmuz, 1962; Gaziantep'te Cumhuriyet'ten Önceki Giyim Kuşam CC Güzelbey - 1986 - TFD; Gaziantep Halk İnançlarından Bir Demet CC Güzelbey - Türk Folkloru, 1983; Kan Alma, Gödeden Kan Çıkarma Yoluyla Tedavi GC Cahit - Türk Folklor Araştırmaları, C. XVII, 1976; Gaziantep Tıbbi Folklorundan Yapraklar CC Güzelbey - Halk Kültürü, 1984; Gaziantep'te 1787 Yılı Ayaklanması CC Güzelbey - Gaziantep Kültür Dergisi, 1963; Gaziantep'te sahre ve sahre âlemleri CC Güzelbey- TFA, 1973; Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicillerinde Türkçe Kişi Adları CC Güzelbey- Türk Kültürü Dergisi, 1984; Bir Bektaşî Ozanı: Abdal Halil Baba (Ünler)" CC Güzelbey- 1973; Birecik Kurtuluş Savaşları ve İsmail Hakkı Bilgin CC Güzelbey - Gaziantep Sabah Gazetesi, 1984; Bir Ahi Şeceresi CC Güzelbey - Türk Kültürü ve Ahilik, XXI Ahilik Bayramı Sempozyumu...1986; Bu Şehrin Hikâyesi Gaziantep Kalesi CC Güzelbey- Gaziantep Kültür, CC Güzelbey Kimi Hayvanlara İlişkin Efsaneler CC Güzelbey - Türk Folklor Araştırma firmalar, 1970.

Onat Kutlar (1936-1995)

⁸Unayık E. (2008). *Cemil Cahit Güzelbeyin Hayatı, Edebî Kişiliği ve Folklorik Faaliyetleri (Yayımlanmış ve Yayımlanmamış Eserleri Üzerine Bir Araştırma)*. Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fuzuli Bayat, Gaziantep.

Onat Kutlar Gaziantep’li bir ailenin çocuğu olup Gaziantep Lisesinin çıkardığı “İlke” adlı dergide ilk öyküleri yayınlandı. 1994 yılında Fransız hükümetince verilen L’Ordre des Arts et des Lettres ödülüyle onurlandırıldı. 30 Aralık1994’te The Marmara Otel’in pastane katına yapılan bombalı saldırı sonucunda ağır yaralanıp 11 Ocak1995’te hayatını kaybetti. İshak adındaki öykü kitabıyla 1 Türk Dil Kurumu ödülünü kazandı. Kutlar ‘ın Peralı Bir Aşk İçin Divan (1981), Unutulmuş Kent (1986); İshak (1959); Sinema Bir Şenliktir (1984), Yeter ki Kararmasın (1985), Bahar İsyancıdır (1986); Hazal (1979), Yusuf ile Kenan (1979), Hakkâri’de Bir Mevsim (Ferit Edgü ile birlikte, 1983), Yer Çekimli Aşklar (1995) gibi yayımlanmış eserleri vardır. (YILDIRIM, Ramilya Yarullina 2015 s 175)

Şiirlerinden örnek olarak Ayrılık:
Ayrılık şiiri ne kadar yalın
Sevdiğimiz aşk sözcükleri gibi
Kılıçla kesiyor bir hain nokta
Öpüşen virgüllerle akan cümleyi

Nasıl soğuk ayrılığın güneşi
Gölgeli bir çınar olan gövdemin
Dallarını içten kırınca acı
Buzdan bir alçıyla tutuyor beni

Ayrılık sabahı ne kadar beyaz
Ölümün hüzünlü arkadaşı kar
Bana ütülü bir çarşaf hazırlar
Bir karanfil tam yüreğimin üstünde.

Onat Kutlar için yaptığım Google akademik taramalarda, eserlerinden yapılan çalışmalar sırasıyla Onat Kutlar ‘in İshak ve Bilge Karasu'nun Göçmüş Kediler Bahçesi'ndeki Büyümlü Gerçekçi Ögeler A Özüm- Bilig, 2013 - acarindex.com; Kent ve insan odağında Onat Kutlar ‘ın şiirleri M Balık 2016 acikerisim.bartın.edu.tr; Onat Kutlar ‘ın Mirasını Takip Eden 'Eksik Bir Derleme Kitap: Sinema... Sinema (Yazılar Konuşmalar) T Yıldırım- Türkiye İletişim Araştırmaları Dergisi -; Onat Kutlar ‘in “Çevirmen” Adli Denemesinin Edim bilimsel Bakış Açısıyla İncelenmesi E ALPASLAN- turkbilig.com; İshak Bağlamında Onat Kutlar ‘in Öykücülüğü Ve" Çatı" Öyküsünün Tahlili. M KARADENİZ- Electronic Turkish Studies, 2013; Bir Sanatçının Günlüğü: Onat Kutlar G BUHARALI- Söyleşi), Onat Kutlar Kitabı, TÜRSAK ve Antalya Kültür, 2006; 1960-71 döneminin Türk sinema yazarlarınca yorumlanması, Türk sinematek Derneği'nin yapısal dökümü ve onat Kutlar ‘ın sinemada değişim çizgisi Ö Esmer - 2020 - openaccess.maltepe.edu.tr Onat Kutlar ve Şakir Eczacıbaşı Sinematek Dönemini Anlatıyor, Interview Z Avcı- Turgut Çeviker. İstanbul: Türsak Yayınları, 2006 olarak bulunmaktadır.

Onat Kutlar ‘ın alıntı alan çalışmaları Onat Kutlar ‘ın Bendeki Görüntüsü K ÖZER- Onat Kutlar Kitabı, TÜRSAK ve Antalya Kültür Vakfı, 2006;Bir Sanatçının Günlüğü: Onat Kutlar G BUHARALI- Söyleşi),Onat Kutlar Kitabı, TÜRSAK ve Antalya Kültür, 2006; Onat Kutlar ‘ın Bendeki Görüntüsü K ÖZER-Onat Kutlar Kitabı, TÜRSAK ve Antalya Kültür Vakfı, 2006 Yeni bir divan şiiri mi? O Kutlar- Yeni A Dergisi, 1959;Tartışma O Kutlar - AFSAD Dergisi. Nisan, 1978; Ulusal Türk Sineması ve Çıkış Yolları Üzerine Soruşturma O Kutlar-1968 – Ant Ekim 1959 tarihli mektubu O Kutlar- Yusuf Atılğan“ a Armağan, 25 Gündemdeki sanatçı O Kutlar- 1995 - Yapı Kredi Yayınları; Karmaşıklığın Kavranmasına Doğru O Kutlar- Yeni Dergi, 1965; Tarihsel gelişme hükmünü veriyor O Kutlar- Ve Sinema Dergisi, 1985; Yeşilçam O Kutlar- Yeni İnsan Yeni Sinema, 1968; Seyyit han üzerine O Kutlar- Yeni Sinema, 1968; Sinema bir şenliktir O Kutlar– 1985; Onat Kutlar'a armağan: sinema yazıları S Büker - 1997 – Doruk;105 Soruda Sinema S Çapan, O Kutlar- İstanbul, Sabah Gazetesi Yayınları, 1990;

Türk Sineması Niçin Olumlu Çıkış Yapamıyor O Kutlar- 1967 – Ant; Bir Kaynak: Sinematek O Kutlar- 1965 – Yön; Pera'lı bir aşk için divan: şiirler O Kutlar- 1995 - Cem Yayınevi; Kültür politikaları O Kutlar- 1991 - Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal; İshak O Kutlar- 1977 - Milliyet Yayın; Çevirmen O Kutla O Kutlar İsyancıdır, İstanbul: Can Yayınları, 13, 1986; Unutulmuş Kent O Kutlar- Ada Yayınları, İstanbul, 1986; Ulusal Sinema Tartışması O Kutlar- Yeni Adam Dergisi, Nisan, 1973; Yılmaz Güney İle Konuşma O Kutlar- Yılmaz Güney, Yücel Çakmaklı, Ömer Kavur ve 1974;105 Soruda Sinema S Çapan, O Kutlar- İstanbul, Sabah Gazetesi Yayınları, 1990; Pera'lı bir aşk için divan: şiirler O Kutlar- 1995 - Cem Yayınevi Kültür politikaları O Kutlar- 1991 - Türkiye Sosyal Ekonomik Siyasal İshak O Kutlar- 1977 - Milliyet Yayın Çevirmen O Kutlar- Bahar İsyancıdır, İstanbul: Can Yayınları, 13, 1986 Unutulmuş Kent O Kutlar- Ada Yayınları, İstanbul, 1986 Ulusal Sinema Tartışması O Kutlar- Yeni Adam Dergisi, Nisan, 1973 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkü Tamer (1937- 2018)

Gaziantep doğumlu, şair, oyuncu ve çevirmen olan Ülkü Tamer'in ilk şiiri "Dünyanın Bir Köşesinden Lucia"1954 yılında yayımlandı: Soğuk Otların Altında ilk şiir kitabı olarak1959'da çıkan Tamer, 1950'li yıllarda ortaya çıkan İkinci Yeni şiir akımının önde gelen temsilcilerinden biri oldu. Yayımladığı yedi şiir kitabını 1986'da "Yanardağın Üstündeki Kuş" (1986) adlı kitapta bir araya getirdi. 1991 yılında "Alleben Öyküleri", 1997'de "Alleben Anıları" adlı öykü kitabını, 1998'de "Yaşamak Hatırlamaktır" ve 2003'te "Bir Gün Ben Tiyatrodayken" adlı kitabı yayımlandı. Birçok ödülü olan Ülkü Tamer, 1965 yılında Edith Hemilton'dan Mitologya çevirisiyle TDK Çeviri Ödülü, 1966 yılında yazdığı "İçime Çektiğim Hava Değil Gökyüzüdür" kitabıyla 1967 Yeditepe Şiir Ödülüne, 1979'da çevirileri nedeniyle Macaristan Halk Cumhuriyeti'nce verilen Endre Ady Ödülü'ne, 1991'de "Alleben Öyküleri" adlı öykü kitabıyla Yunus Nası Ödülüne, 2014 yılında "Bir Adın Yolculuktu" adlı kitabı ile Melih Cevdet Aday Şiir Ödülüne değer bulundu. Ayrıca Ahmet Kaya'nın seslendirdiği "Üşür Ölüm Bile" ve "Gül Dikeni" şarkıları; Zülfü Livaneli'nin seslendirdiği "Memik Oğlan", "Güneş Topla Benim İçin"; Edip Akbayram'ın seslendirdiği "Ağıt" ve Grup Yorum 'un "Düşenlere" isimli eserlerinin de söz yazarıdır.⁹ Memik Oğlan şiiri ve Güneş Topla Benim İçin şiirleri örnek olarak aşağıda verilmiş olup, Memik Oğlan Şiirinde geçen Mazmahor Antep dolaylarında bir yer adıdır.

Memik Oğlan

On dört yaşım diken ile kaplanmış
Göz ucuma karıncalar toplanmış
Kurşun gelmiş kaşlarımın üstüne
Alın yazım okur gibi saplanmış

Uyu Memik oğlan uyu
Öte geçelerde büyü

Dağı dağa kavuşturan ben idim
Suyu suya kavuşturan can idim
Yükledim mi Mazmahor'dan kaçağı
Gece vakti ışılayan gün idim

Uyu Memik oğlan uyu
Öte geçelerde büyü

⁹Vikipedi. *Ülkü Tamer*. Erişim tarihi:13.06.2020. https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9Cık%C3%BC_Tamer

Kar üstüne düşer serçe çıt diye
Kanatları parça parça çıt diye
Dokandın mı bir ucuna kırılır
Can dediğin cansız sırça çıt diye

Uyu Memik oğlan uyu
Öte geçelerde büyü
Güneş Topla Benim İçin
Seher Yeli Çık Dağlara
Güneş Topla Benim İçin
Haber İlet Dört Diyara Canım
Güneş Topla Benim İçin

Umutların Arasından
Kırpıkların Karasından
Döşte Bıçak Yarasından Canım
Güneş Topla Benim İçin

Seher Yeli Yar Gözünden
Havadaki Kuş İzinden
Geceleri Gökyüzünden Canım
Güneş Topla Benim İçin

Ülkü Tamer için yaptığım Google akademik taramalarda, eserlerinden yapılan çalışmalar sırasıyla Ülkü Tamer'in Şiirlerinde İzleksel Yapı O Özkara- 2014 - openaccess.ardahan.edu.tr ;Ülkü Tamer Şiirlerinde Labirent Bir Mekân Olarak Kent S GEÇEN- Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 2016 - Ülkü Tamer'in Şiirlerinde Yeni Bir Dünyanın Oluşumundaki Rolüyle Çocuk O Özkara - Karadeniz, 2017 - ;İroni KOÇ - Electronic Turkish Studies, 2016 - search.ebscohost.com; İkinci Yeni hareketi içinde Ülkü Tamer'in poetikası H Sakın - 2016 - dspace.marmara.edu.tr; Ülkü Tamer'in Kitaplarına Almadığı İlk Şiiri. ES BEKMEZCİ- Journal of International Social Research, 2019 - sosyalarastirmalar.com; Ülkü Tamer'in Şiirlerinde Humor Ve İroni. ES BEKMEZCİ . - Journal of International Social Research, 2018 - gözümüze çarpmaktadır.

Ülkü Tamer'in alıntı yapılan çalışmaları: Mitologya,(çev.ÜlküTamer) E Hamilton-Varlık Yayınları, İstanbul, 2002; Yanardağın üstündeki kuş: toplu şiirler Ü Tamer - 1994 – Adam; Güneş Topla Benim İçin, Toplu Şiirler Ü Tamer- İzmir: Isık Yayınları, 2014; Alleben Öyküleri: öykü Ü Tamer- 2002 - Yapı Kredi Yayınlar; Yanardağın Üstündeki Kuş, 4. Bs Ü Tamer- Kırmızı Yayınları, İstanbul, 2006;Bahar Noktasında Müzeyyen Ü Tamer- Milliyet Pazar; Öykü Çevirisi Üzerine-Söyleşi Ü Tamer- Metis Çeviri Dergisi, Yaz, 1990;Tagore: Profil Ü Tamer- 2000 - İstanbul: Yapı ve Kredi Yayınları; İlk turistler kişi başına 2 bin 250 kuruş harcadı Ü Tamer– Milliyet; Sinema dedi ki... Ü Tamer- 2006 - 1 Kitap. Ülkü Tamer'in" Soğuk Otların Altında" Adlı Kitabında Kent Algısı O Sarıkaya - 2014 - philpapers.org; Özdemir Asaf'ın şiirleri Ü Tamer - 2001 - earsiv.sehir.edu.tr; Yaşamak hatırlamaktır: anılar kitabı Ü Tamer- 2005 - books.google.com; Ülkü Tamer'in Alleben Anıları ile Alleben Öykülerindeki Antep B Aydoğan- Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2010; Ülkü Tamer'in İmgeleri K BEK- Ludingirra, C, 1998; Ülkü Tamer'in şiirleri üzerine bir araştırma ES Bekmezci - : Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı; Modernizm-Ezra Pound-Ülkü Tamer E GÜNER Ogan-EREM- Sonbahar, S Ülkü Tamer'le hayata ve şiire dâir F Andaç - 2006 - Dünya Yayıncılık Mitologya, Çev. Ülkü Tamer, Varlık Yay., 7 E HAMİDLTON- Baskı, İstanbul, 1994;Ülkü Tamer Şiiri İçin, Ölüm Kavramı Çevresinde Sonradan Sinopsis N Alpay - 1998 –

Ludingirra; Mitolya,(Çev. Ülkü Tamer),(7. Baskı) E Hamilton- İstanbul: Varlık Yayınları, 1994; A Study of Astrophel and Stella Ü Tamer- 1958 - Robert College; Son yolcunun adı Attila İlhan'dı Ü Tamer- 2002 - earsiv.sehir.edu.tr; Sıragöller Ü Tamer- 1974 - Cem Yayınevi; şeytanın altınları: masal şiirler Ü Tamer, VL Manasek - 1989 - Can Yayınları Limited Şti.Sanat sınavı: sinema tiyatro edebiyat mitolya güzel sanatlar müzik konularında 666 soru Ü Tamer, G Bitir - 2006 – Can; Soğuk otların altında Ü Tamer– 1959; Çocuklara genel kültür Ü Tamer- 1986 – Yaprak; Günışığı hoş çakal: bir çocuk öyküsü Ü Tamer, A Kaygısız - 1992 - Can Yayınları. Pullar savaşı: bir çocuk öyküsü Ü Tamer- 1975 – Cem; Ülkü Tamer Şiirinde İroni KOÇ Okan - 2016 - philpapers.org Ü Tamer-earsiv.sehir.edu.tr;" Salah Bey Tarihi" ni okudunuz mu? Ü Tamer- 2003 - earsiv.sehir.edu.tr; Bir gül için bin dikene katlanan bahçıvan: Orhan Karaveli örnek bir çalışma niteliğindeki kitabında Sakallı Celal'in hayatının bilinmeyen yönlerini göz önüne seriyor Ü Tamer- earsiv.sehir.edu.tr; Aziz Nesin'lik bir kitap serüveni; Ü Tamer– 2005 earsiv.sehir.edu.tr; Perihan Mağden için gecikmiş bir yazı;Ü Tamer- 2001 - earsiv.sehir.edu.tr; Yeniden hoş geldin, Sait Faik Ü Tamer- 2002 – earsiv.sehir.edu.tr olarak karşımıza çıkmaktadır.

Âşık Mızarlı Mehmet (1933-2011)

1933 yılında Gaziantep'in eski adı Mızar, şimdiki adı Uluyatır kasabasında doğan Âşık Mızarlı Mehmet 15 yaşındayken bir kıza âşık olur fakat fakirlik yüzünden kız babası düğüne yanaşmaz. Bu aşk sebebiyle Âşık Mızarlı Mehmet büyük acı çeker ve kendi ifadesiyle "Âşıklığım işte bu aşk yüzünden başladı" demektedir. Köyde yaşadığı yıllarda dernek ve düğünlere giderek türkü ve şiirler okur. On iki yaşından sonra sazlı-sözlü ortamlara girmeye başlamış. On beş yaşındayken âşık olduğu kızını alamaması ve kızın daha sonra ölmesi aşığı derinden etkilemiştir. Sevdiği ve alamadığı kızın 1955'de vefat etmesinden sonra evlenir ve 12 çocuğu dünyaya gelir. 1975 yılından itibaren Konya Âşıklar Bayramı'na her yıl katılmakta ve Doğmaca dalında her yıl birinci gelerek altın madalya almaktadır. Âşık Mızarlı Mehmet, on beş yaşındayken âşık olduğu kızını alamaması ve kendisi askerde iken kızın ölmesi üzerine aşağıdaki ağıtı yakmıştır.¹⁰

Sarıgız

Gelmem gelmem ben o mızara
Sarıgızı kimler koydu mezara
Beyaz kefin yakıştı mı güzele
Dağlar dümana beyler dümana da
Felek bizi güldürmedi kime ne
Felek bizi şad etmedi kime ne

Altın olsa gelmem mızarın daşı
Sarıgız galbime goydun ataşı
Gine göz göz oldu yaramın başı
Dağlar dümana beyler dümana
Sarım beni yaktı gitti kimene

O küçük yavruya değdi mi nazar
Ana ben gelemem yıkılsın mızar
Ufacık tefecik yapmışlar mezar
Dağlar ganarım beyler ganarım
Gençliğine yazık olmuş yanarım

¹⁰Sarı, E. *Âşıklarımız*. Nokta E-Book Publishing, Antalya 2016, s.96. Erişim tarihi:13.06.2020. <https://books.google.com.tr/books?id=EuuqDAAAQBAJ&pg>

Mezarın üstünde de iğde mi bitti
Nasıl ağlamayım dostlar sarıgız getti
Üç aylık gelirken de toprağa yattı
Dağlar dümana beyler dümana da
Felek bizi güldürmedi kime ne
Felek bizi şad etmedi kime ne

O küçük yavruya takın nazarlık
Sarıgız geliyor şen ol mezarlık
Gız soyunda var mı böyle güzellik
Dağlar dümana beyler dümana da
Felek bizi güldürmedi kime ne
Felek bizi şad etmedi kime ne

Yeter âşık yeter yandığın yeter
Virana bahçada bülbül mü öter
Kınalı parmaklar toprakta yatar
Dağlar ganarım beyler ganarım da
Sarım ölmüş ölenecek ağlarım

Mehmet Kara (1946-)

Gaziantep Merkez Zemge köyünde doğan Mehmet Kara'nın halk edebiyatına Gaziantep'te önemli katkıları bulunmaktadır. 1978-98 arasında Gaziantep Üniversitesinde Öğretim üyesi ve Müdür Yardımcısı olarak görev yapmıştır. Zemge Yayınlarının sahibi olan Kara'nın ilk şiir kitabı Karanlıklardan Gelen 1967 yılında yayınlanmıştır. 1997'de ikinci şiir kitabı Bir Öğretmenin Yüreği Türkçe ve Almanca olarak yayımlandı. Yazarın antoloji web sitesinde 66 adet şiiri bulunmaktadır.¹¹ En sevilen şiirleri İnsan İçinde İnsan, Ağlarım Böyle Her Bahar, Akşam Yakın, Azrail Pusuda, Bir Acılı Yüze, Bulacağım Seni Sevda, Bir İte Öğütler, Emekli.

Ağlarım Ben Böyle Her Bahar
Hani bal kavunun tadı
Erkeğine çifte kanat
Hani Antep'in has avradı?
Aramayın
Feminist yaylasında kayboldu...
Çocuklar haksız değil
kafa tutmakta her şeye
Misketler zifte karıştı
Al renkli kuşlar
kiraz dallarından çoktan uçtu...
Babalar sa, bu gün yokluktan
dün keyiften sarhoştı...
Ölen öldü
Depremler sağların derdi
Süsümüz söğüt dalları değil artık
Altın-avadanlık
Çaydanlıklar

¹¹Antoloji. *Mehmet Kara*. Erişim tarihi: 13.06.2020. <https://www.antoloji.com/mehmet-kara/siirleri/>

közden alınalı çok oldu...
Dereden akvaryuma atladı balık
Çınarlar çocuklar için ağlar
Çiçek kokan dağlar
Şimdi briketten mezarlık...
Yıllar var
ağlarım ben böyle her bahar
Seyran değil artık samanlık...

Celal Şenocak (1942-)

Son yıllarda yöresinin halk ozanlarını, türkülerini, deyişlerini tespit eden Celal Şenocak 1942 İslâhiye Gaziantep doğumu. Gaziantep kültür sanat faaliyetlerine devam ediyor.

Yazar Gaziantep Yöresi Halk Türküleri¹² kitabını 2010 yılında arşivindeki türkülerini tarayarak ortaya çıkarmıştır. Yazarın ayrıca Kabaklarca Deyişler¹³ kitabında 2010 yılında bir Halloğlanlar sülalesi mensubu olarak hazırladığı, kitabı tüm köylüsüne armağan etmiştir.

Gül Ahmet Yiğit (Âşık Gül Ahmet)

1955'te Gaziantep İslahiye ilçesinin Fevzipaşa köyünde doğan Gül Ahmet YİĞİT, badeli âşıklarımızdandır. Küçük yaşta saz çalıp, şiirler yazan ozanımızın âşıklığının temelinde annesinin güzel ağıtlar yakabilmesi ve gördüğü bir rüya yatmaktadır. Ustaları olarak okuduğu Karaca Oğlan'ı, Dadaloğlu'nu, Yunus Emre'yi kabul etmektedir. Gül mahlası kardeşi tarafından verilmiştir. 1974'te Konya Âşıklar Bayramına katıldıktan sonra âşıklık yolu açılır. Özellikle Çukurova'da çok tanınır. Yurt içinde ve yurtdışında birçok yerleri gezip görmüştür. Toplam 167 madalya, 26 plaket ve çeşitli teşekkür belgeleri kazanır. Ozanımızın dili açık ve anlaşılır. Şiirlerinde mahallî kelime yok denecek kadar azdır. Gül Ahmet Yiğit, vatanına ve milletine âşık, milliyetçi bir halk ozanıdır (KONAKLI, Hatice, s.1) ¹⁴

Ozanımız, ilk olarak 1973'te 45'lik plâk yaparak âşıklık yoluna girer.

Pir elinden dolu bade içmişim
Açılın ozanlar ben de geliyom
Akortsuz sazımı düzen etmişim
Açılın ozanlar ben de geliyom

Soyum belli Dadaloğlu soyundan
Hisse aldım Karaca Oğlan dayımdan
Âşıklar diyarı Gâvur Dağı'ndan
Açılın ozanlar ben de geliyom

Gül Ahmet'im Gâvur Dağı elinden
Kurşun yedim bir yosmanın dilinden
Ucu görünmeyen erkân yolundan
Açılın ozanlar ben de geliyom
(Konaklı, Hatice, s.19)

Âşık Gül Ahmet Yiğit, eğitim almış ve öğretmenlik yapmış bir âşığıdır. Dolayısıyla edebiyatta kullanılan birçok sanattan haberdardır. Fakat şiirlerinin çoğunda teşbih sanatını kullanmıştır. Bunun yanında telmih, teşhis, mecaz-ı mürsel, mübalağa gibi sanatları da

¹²Şenocak, C. (2010). *Kabaklarca Deyişler*. *Zemge Yayınları*, Gaziantep.

¹³Şenocak, C. (2010). *Gaziantep Yöresi Halk Türküleri* Zemge Yayınları, Gaziantep.

¹⁴Konaklı, H. (2007). *Âşık Gül Ahmet Yiğit Hayatı, Sanatı, Şiirleri, Hikâyeleri Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı Konya.

kullanmıştır. Gül Ahmet Yiğit'in şiirlerinin çoğu sevgiden, sevgiliden, aşktan, kavuşamamaktan bahseden şiirlerdir. Halk içinden çıkıp kendini yetiştiren âşığımızın dili gayet açıktır. (Konaklı, Hatice, s.21, 27)

Behiye Köksel (1958 -)

Gaziantep Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Öğretim Üyesi olan Prof. Dr. Behiye Köksel halk edebiyatı alanında yaptığı önemli çalışmaları ve şiirleri ile Gaziantep'in edebi ve kültürel hayatında aktif katkıları bulunmaktadır Gaziantep Üniversitesinde 1992 yılında itibaren akademisyen olarak çalışmaktadır. Halk edebiyatı üzerine çeşitli çalışmaları ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinde yayınlanan Küçük Dergi, Kültür ve Sanat, Konevî, Kalem, Erciyes, Mesaj, Üçüncü Yeni, Tarla gibi edebiyat dergilerinde şiir ve makaleleri yayınlanmıştır. Behiye Köksel, "20. Yüzyıl Âşık Şiiri Geleneğinde Kadın Âşıklar" isimli eserinde kadın âşıkların, âşık şiiri geleneği içindeki durumlarını ve âşık şiirine katkılarını, âşık şiiri geleneği bağlamında sanatçı kişiliklerini değerlendirilmektedir. Kadın âşıkların âşık sanatına başlamaları, âşıklıkları, usta - çırak geleneği ile ilgileri gibi veriler değerlendirilmekte ve şiirlerinden yola çıkılmaktadır. Eserinin adının 20. yüzyıl kadın âşıkları olarak belirlenmesinin sebebini, 20. yüzyılda âşıklık geleneğinin içinde bulunduğu değişim-dönüşümün kadın âşıkların lehine olması ve kadın sanatçı sayısının eski yüzyıllara oranla fazla olması ve âşık şiirinin hemen her çağı gibi bu çağın da kendi özelliklerini göstermesi ve usta kadın saz şairlerinin yetişmiş olması sebebiyle konulduğunu belirtmiştir. Aksoy eserinde, kadınların, sözlü şiir geleneğinde merkezî öneme sahip isimsiz halk sanatkârları, sözlü geleneğin en önemli icracısı ve aktarıcısı olduklarını, fakat sözlü şiir sanatına âşık olarak katkılarının yakın zamana kadar gereken ilgiyi görmemiş ve eserleri çoğu kez anonim halk şiiri hanesine yazılmadığını belirtmiştir.¹⁵ (Köksel, 2013). Prof. Dr. Behiye Köksel'in Masal, Tesadüf, Anne, Durgun Sular Gibiyim Sanma, ,Sevmek Yaşamak Mıdır, Ben Kadınım I ve Ben Kadınım II adlı şiirleri var. Şiirlerinden örnek olarak Masal:

Masal

Sen masallardaki dev,
Kaf dağlarında.
Ben sırma saçlı peri kızı,
Göl kenarında...

Hani bin yılda bir karşılaşır ya insanlar,
Masalarda...
Biz de öyle karşılaşmışız,
Mavi bir akşamda...
Arzular yıldız yıldızmış ellerimizde...
Bin yıl geçmiş aradan,
Unutmamışız...

Ben masallardaki peri kızı,
Sevdalar taşırım sonsuzluklar kadar
Uyuturum arzularımı gecenin kollarında...
Yok, beyaz atlı şehzade değil,
Kınalı kuzunun çobanı da değil,
O yalnız deve sevdalanmışım,

¹⁵Köksel, B. (2012). *20. Yüzyıl Âşık Şiiri Geleneğinde Kadın Âşıklar*, Akçağ Yayınları, Ankara. siir.ihya.com/behie-koksel/default.asp

Kaf dağlarında...

Dokunmak ne mümkün, ulaşmak hayal,
Ya fırtına, tufan, ya maça kızı,
Bir esmer cadı keser yolları,
Belki de sadece kader...
Gönlüm bel bağlar uzayan yollara,
Bekler de bekler,
Anka kuşundan haber...

Masallarda her şeye gücü yeter insanların,
Kötülere bile,
Belki bir gün bir yerde yeniden karşılaşırız
Binyıl, onbinyıl sonra belki,
Tersine çeviririz dünyayı...

Belki bir gün bir yerde yeniden yaşarız,
Evvel zaman içinde yaşanmış rüyayı...
Hani masallar da hayat gibi, tesadüftür ya,
Binlerce yıllık hasretimi anlarsın,
Anlarsın bir dokunsan alnımın sıcaklığından ,
Kara sevdayı...

Belki hiç tatmadın,
Masallarda bir kere yaşanır seveda,
Sen daha iyisini bilirsin ya,
Devler de bir kere yaşar,
Peri kızları da...

Ben masallardaki peri kızı,
Bir kere yaşamak istiyorum,
Seninle ilk ve son kere,
Eline düşmüşüm de yılların,
Belki de binlerce yıl sonrasını bekliyorum,
Alnımda sıcaklığı kara sevdanın...¹⁶

Prof. Dr. Behiye Köksel'e ait yayınlardan sık atıf alan çalışmalar: Gaziantep Masalları Üzerine Bir İnceleme B Köksel- Konya, Yayımlanmamış doktora tezi), 1995; Halk Türkülerinde Avla İlgili Semboller B Köksel- Acta Turcica Çevrimiçi Tematik Türkoloji Dergisi, 2009; Dede Korkut Kitabı'nda Dinî-Mitolojik Yardımcı Kahraman Motifi B Köksel- Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2012; 20. yüzyıl âşık şiiri geleneğinde kadın âşıklar B Köksel- 2012 – Akçağ; Halk türkülerinde ayrılık ve gurbet sembolleri B Köksel- 3. Uluslararası Folklor Konferansı Materyalleri, 2005; Karaca Ahmed Türbesi ve Çevresiyle İlgili Menkıbeler ve Halk İnanışları B Köksel- Uluslararası Üsküdar Sempozyumu VI 06-09 Kasım, 2009; Gaziantep Efsanelerinde şekil Değiştirme Motifi Üzerine B Köksel- III. Uluslararası Çukurova Halk Kültürü Bilgi Şöleni, 1994; Sözlü Kültür Geleneğinde Hüma ve Anka Kuşları B Köksel- 1. Türk Medeniyetlerinde Sözlü Kültür Sempozyumu, 2002; Gaziantep Efsanelerinde Şekil Değiştirme Motifi Üzerine B Köksel- III. Uluslar Arası Çukurova Halk Kültürü Bilgi Şöleni,

¹⁶www.ihya.com. Behiye Köksel. Erişim Tarihi: 14.06.2020. [siir.ihya.com/behie-koksel/default.asp](http://www.ihya.com/behie-koksel/default.asp)

1999; olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mehmet Erol (1968 -)

1968 yılında doğan Prof. Dr. Mehmet Erol, araştırma görevlisi olarak Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde bulunduktan sonra 2007 yılından beri akademisyen olarak Kilis 7 Aralık Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesinde çalışmış olup, 2019 yılından beri Gaziantep Üniversitesinde akademik çalışmalarını Türk halk Edebiyatı bölüm başkanı olarak devam ettirmektedir. Halk edebiyatı alanında yüksek lisans tezleri yönetmiş olup, Kilis İli Ağızları (2012), Âşık İsmail Hakkı Bedir (Hayatı-Sanatı-Şiirleri) (2011) ve Geleneklerde Esnaf Sahresi (2009) gibi önemli projeler yürüttü. Uluslararası ve ulusal onlarca yayınlanmış makaleleri olan Prof. Dr. Mehmet Erol'un halk kültürü araştırması olan, 2012 yılında yayınlanan Halep Türkmenleri Halk Kültürü Araştırması¹⁷, eserinde Halep ve çevresindeki Türkmenler arasından derlenen halk kültürüne ait unsurları ve bunlar üzerine yapılan değerlendirmeler anlatılmaktadır. Eserde, Osmanlı Devleti'nin yıkılmasıyla Türklerin yaşadığı Suriye toprakları içinde Halep ve çevresinde yaşayan Türkmenler 'in Türkiye sınırları dışında kaldıklarından bahsedilmiş, Türkmenlerin, Türkiye'den koparılıklarından yaklaşık yüz yıl geçmesine rağmen, birtakım değişikliklere uğrasa da dillerini ve kültürlerini önemli ölçüde koruyabildikleri tespiti yapılmıştır. Meyve Kitabı¹⁸ adlı kitapta "Elma Yanaklı Kiraz Dudaklı" bölümü yazmıştır. Hapishane Kitabı¹⁹ Türk Halk Hikâyelerinde Zindan bölümünü yazmıştır.

Prof. Dr. Mehmet Erol'a ait Google Akademik taramalarında en sık atıf alan çalışmalar; Taşeli Platosu Efsaneleri (İnceleme-Metinler) M Erol- Kayseri (Erciyes Ü yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Türk Dünyasında M Erol- Kız Kalesi" Adlandırmalarının Kaynağı ve Bunlara Dai... 2005; Halep Türkmenleri Halk Kültür Araştırması M Erol- Ankara: Grafiker Yayını, 2012; Elma Yanaklı Kiraz Dudaklı M Erol - Meyve Kitabı, 2006; Azbî Baba ve Divanı; E Mehmet- Türkbilim/Türkoloji Araştırmaları Dergisi; Türkmen, Prof. Dr. Fikret; Taşlıova, Dr. M. Mete; Tan, Nail (2008). Âşık Şeref Taşlıova'dan Derlenen Halk Hikâyeleri, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek... E Mehmet - Sosyal Bilimler Dergisi, 2014 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Mustafa Gültekin

Doç. Dr. Mustafa Gültekin 2011 yılından beri Gaziantep Üniversitesinde akademisyen olarak çalışmaktadır. Somut Olmayan Kültürel Miras: Karagöz Öğreniyorum 2009, Somut Olmayan Kültürel Miras: Balıkesir-Dursunbey Barana Geleneği 2009 Ve İzmir'de Yaşayan Âşıklar Ve Âşıklık Geleneği 2005, projelerini yürüttü. Halk edebiyatı alanında onlarca ulusal ve uluslararası makalesi ve bildirileri olan Doc. Dr. Mustafa Gültekin kitap ve kitap Bölümleri yazmıştır. Masal Anası Kezban Karakoç ve Repertuarı²⁰ adlı eserinde Balıkesirli masal anası Kezban Karakoç'tan derlenen masallar ve masal anlatıcılığı incelenmiştir. Kezban Karakoç, Balıkesir'in Dursunbey ilçesine bağlı Durabeyler mahallesinde ikamet eden oldukça fazla masal bilinen ve masal anlatmaktaki ustalığı ile dikkat çeken bir anlatıcıdır. İzmir de Yaşayan Âşıklar Antolojisi²¹ adlı eserde bölüm yazarlığı yapmıştır. Kazan Tatar Masalları İnceleme Metinler²² adlı eserde Kazan-Tatar Türklerinin masal anlatma geleneği ve Kazan -Tatar masalları üzerine yapılan çalışmalar anlatılmış ve Kazan-Tatar Türkçesinden Türkiye

¹⁷Erol, M. (2012) *Halep Türkmenleri Halk Kültürü Araştırması*, Ankara, Grafiker Yayınları, s. 381.

¹⁸Erol, M. (2006). *Elma Yanaklı Kiraz Dudaklı, Meyve Kitabı*, (ed. E. G. Naskali-D. Herkmən), İstanbul.

¹⁹Erol, M. (2005). *Türk Halk Hikâyelerinde Zindan, Hapishane Kitabı* (ED. E. G. Naskalı, H. Altun), Kitabevi Yay. İstanbul.

²⁰Gültekin, M. (2019). *Masal Anası Kezban Karakoç ve Repertuarı*. Grafiker Yayınları, Ankara.

²¹Gültekin, M. (2014). *İzmir de Yaşayan Âşıklar Antolojisi*. (ed. Metin Ekici, Pınar Fedakar, S. BahadırTutu, İzzet Kocadağ, Mustafa Gültekin) İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İzmir.

²²Gültekin, M. (2013). *Kazan Tatar Masalları İnceleme Metinler*. Atatürk Kültür Merkezi, Ankara.

Türkçesine aktarılan metinler kitapta yer almıştır. Somut Olmayan Kültürel Miras Barana Dursunbey Balıkesir²³ adlı eserde bölüm yazarlığı ve Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı²⁴ (Gültekin, 2015) kitapta Uygur Halk Edebiyatında Fıkra Türü ve Seley Tohti Fıkraları bölümünü yazmıştır.

Doç. Dr. Mustafa Gültekin'e ait Google Akademik taramalarında en sık atıf alan çalışmalar: Tataristan Masalları Üzerinde Bir Araştırma M Gültekin, Sosyal Bilimler Enstitüsü yayımlanmamış doktora tezi, 2010; Kazan Tatar masalları:(inceleme-metinler) M Gültekin-2013 - Atatürk Kültür Merkezi; Sözlü Kompozisyon Teorisi Bağlamında Latif Şah Hikâyesindeki Şiirler Üzerine Bir İnceleme; Sözlü Kompozisyon Teorisi Bağlamında Latif Şah Hikâyesindeki Şiirler Üzerine Bir İnceleme M Gültekin- Türklük Bilimi Araştırmaları, 2004; Sözlü Kompozisyon Teorisi Bağlamında Latif Şah Hikâyesindeki Şiirler Üzerine Bir İnceleme M Gültekin - Türklük Bilimi Araştırmaları, 2004; Balıkesir'in Dursunbey İlçesi ve Köyleri Ağzı M Gültekin- BAÜ Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Mez. Tezi, Balıkesir, 2001; Sarılar Köyü Çıralık Çepni Alevi Ziyareti ve Türk Ağaç Kültüne Bağlı Bazı İnanç ve Uygulamalar M Gültekin- Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırma Dergisi, S, 2014 olarak karşımıza çıkmaktadır.

Sonuç olarak, Deli Boran ve Âşık Mızırlı Mehmet, Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Onat Kutlar, Ülkü Tamer, Cemil Cahit Güzelbey son yüzyılda yaşamış ve halk edebiyatına önemli katkıları olmuştur ve tüm coğrafyada önemli etkiler bırakmışlardır. Şakir Sabri Yener, Ömer Asım Aksoy, Onat Kutlar, Ülkü Tamer, Cemil Cahit Güzelbey 'in adına pek çok çalışma yapıldığı, araştırmacıların yazdıkları eserlerin Google Akademikte yüzlerce defa atıf aldığı görülmektedir. Son yıllarda Gaziantep'te yaşayıp çalışmalarını sürdüren, ilin sosyal-kültürel etkinliklere katılan ve katkıda bulunan Mehmet Kara ve Celal Şenocak, Gül Ahmet Yiğit'in yaşamları ve eserleriyle ve Gaziantep Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışan akademisyenler Prof. Dr. Behiye Köksel, Prof. Dr. Mehmet Erol ve Doç. Dr. Mustafa Gültekin'in her biri onlarca atıf alan yazdıkları makaleler ve kitaplarla halk edebiyatına önemli katkılar sağlamıştır.

Kaynakça

1. Gaziantep'li Öğretim Üyeleri. Baltalimanı Grubu. *Gaziantep'in halk ozanları ve şairleri*. Erişim tarihi:13.06.2020. <http://www.baltalimani.com/en/gaziantepin-halk-ozanlarive-sairleri.html>.
2. Yıldırım, R. Y. (2015). Gaziantep'li Yazar Ve Şairler. *Adıyaman Üniversitesi Yayınları*, 13, 175.
3. Sezer, M. (2013). *Türk Halk Şiiri* Ankara Üniversitesi Yayınevi, Ankara.
4. Vikipedi. *Şakir Sabri Yener*. Erişim tarihi:13.06.2020. https://tr.wikipedia.org/wiki/%C5%9Eakir_Sabri_Yener
5. Kellecioğlu, S. (2016). Gaziantep'in 25 Aralık Kurtuluş Günü Kutlamaları (1931-1936) *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 9, 43.
6. Biyografya. *Ömer Asım Aksoy*. Erişim tarihi:13.06.2020. <https://www.biyografya.com/biyografi/11548>
7. Dil derneği. *Ömer Asım Aksoy'un yaşam öyküsü*. Erişim tarihi:13.06.2020. <http://www.dilderneği.org.tr/TR,1097/omer-asim-aksoyun-yasamoykusu.html>
8. Unayık E. (2008). *Cemil Cahit Güzelbeyin Hayatı, Edeb Kişiliği ve Folklorik Faaliyetleri (Yayımlanmış ve Yayımlanmamış Eserleri Üzerine Bir Araştırma)*. Yüksek Lisans

²³Gültekin, M. (2013). *Somut Olmayan Kültürel Miras Barana Dursunbey Balıkesir* (ed. Metin ekici, Selami Fedakar, Pınar Dön) Egetan, İzmir.

²⁴Gültekin, M. (2005). *Uygur Halk Edebiyatında Fıkra Türü ve Seley Tohti Fıkraları Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı* (Ed. Gürer Gülsevin-Metin Arkan). Kanyılmaz Matbaası, İzmir.

Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Danışmanı: Doç. Dr. Fuzuli Bayat, Gaziantep.

9. Wikipedia. *Ülkü Tamer*. Erişim tarihi:13.06.2020.
https://tr.wikipedia.org/wiki/%C3%9C%C3%BC_Tamer
10. Sarı, E. *Âşıklarımız*. Nokta E-Book Publishing, Antalya 2016, s.96. Erişim tarihi:13.06.2020. <https://books.google.com.tr/books?id=EuuqDAAAQBAJ&pg>
11. Antoloji. *Mehmet Kara*. Erişim tarihi:13.06.2020.
<https://www.antoloji.com/mehmet-kara/siirleri/>
12. Şenocak, C. (2010). *Kabaklarca Deyişler*. Zemge Yayınları, Gaziantep.
13. Şenocak, C. (2010). *Gaziantep Yöresi Halk Türküleri* Zemge Yayınları, Gaziantep.
14. Konaklı, H. (2007). *Âşık Gül Ahmet Yiğit Hayatı, Sanatı, Şiirleri, Hikâyeleri Yüksek Lisans Tezi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili Ve Edebiyatı Anabilim Dalı Türk Halk Edebiyatı Bilim Dalı Konya.
15. Köksel, B. (2012). *20. Yüzyıl Âşık Şiiri Geleneğinde Kadın Âşıklar*, Akçağ Yayınları, Ankara.
16. www.ihya.com. *Behiye Köksel*. Erişim Tarihi:14.06.2020. siir.ihya.com/behie-koksel/default.asp
17. Erol, M. (2012) *Halep Türkmenleri Halk Kültürü Araştırması*, Ankara, Grafiker Yayınları.
18. Erol, M. (2006). *Elma Yanaklı Kiraz Dudaklı, Meyve Kitabı*, (ed. E. G. Naskali-D. Herkmen), İstanbul.
19. Erol, M. (2005). *Türk Halk Hikayelerinde Zindan, Hapishane Kitabı* (ED. E. G. Naskalı, H. Altun), Kitabevi Yay. İstanbul.
20. Gültekin, M. (2019). *Masal Anası Kezban Karakoç ve Repertuarı*. Grafiker Yayınları, Ankara.
21. Gültekin, M. (2014). *İzmir de Yaşayan Âşıklar Antolojisi*. (ed. Metin Ekici, Pınar Fedakar, S. BahadırTutu, İzzet Kocadağ, Mustafa Gültekin) İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, İzmir.
22. Gültekin, M. (2013). *Kazan Tatar Masalları İnceleme Metinler*. Atatürk Kültür Merkezi, Ankara.
23. Gültekin, M. (2013). *Somut Olmayan Kültürel Miras Barana Dursunbey Balıkesir* (ed. Metin ekici, Selami Fedakar, Pınar Dön) Egetan, İzmir.
24. Gültekin, M. (2005). *Uygur Halk Edebiyatında Fıkra Türü ve Seley Tohti Fıkraları Prof. Dr. Fikret Türkmen Armağanı* (Ed. Gürer Gülsevin-Metin Arıkan). Kanyılmaz Matbaası, İzmir.